

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulum VII. Ad nostram.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

CAPITULUM VII.

Ad nostram.

PARAPHRASIS.

P Quibusdam pecuniam mutuauit, possessionibus ac redditibus eorū in pignus receptis, atque insuper juramento obstrinxit debitores, quod super his pignoribus, donec debitum solutum sit, nullum ipsi grauamen inferre velint, sed Archiepiscopus Creditorem illum idcirco excommunicauit, licet ex pignoribus nondum sortem integrā deductis expensis percepisset, atque paratus fuisset, si integram perciperet, quod vellet esse contentus. Hoc intellecto rescripsit Alex. III. vt creditor idem, recepta prius cautione sufficiente, absoluitur à censura; dein debitores, qui possessiones oppignoratas subtraxerunt, per censuram compellantur eas restituere, nullamque Creditori super ijs molestiam inferre, donec pecunia mutuò accepta ipsi soluta sit; postquam verò pecuniam iuxta iuramentum suum soluerunt, tunc Creditorem compellant ad restituendū, quidquid ultra sortē ipsū recepisse constiterit, quod si admonitus non paruerit, in eandem excommunicationis censuram, à qua absolutus erat, reductur.

SYMMARIUM.

1. *Fructus ex pignore percepti in sortem computantur, deductis expensis in rem oppignoratam factis.*
2. *Absolutus in externo foro ab excommunicatione, etiam in causa dubia, si periculum sit de praiudicio aduersarij, sufficiens cautio exigenda est.*
3. *Debitor jurans Creditori se super pignore ob fructus perceptos, nullam molestiam illaturum, tenetur iuramento.*
4. *Id quod Creditor ex fructibus ultra sortem percepit, restituendum est.*

Not. I. Fructus ex pignore percepti in sortem computantur deductis sumptibus seu expensis, quæ in rem oppignoratam factæ sunt. *l. 1. 2. & ult. C. De pignora-*

titia actione. & docui l. 3. tract. 4. cap. 30.

Not. II. Si quis in externo foro ab excommunicatione absoluitur, etiam in causa dubia, siue cum dubitatur, num iustè lata sit; necne, periculum verò subfit, ne absolutio in praiudicium aduersarij cedat, exigenda prius est cautio sufficiens, videlicet per pignora, aut fideiussores, aut saltem juratoria de parendo mandatis Ecclesiæ, ita *Andr. hic. num. 7.*

Not. III. Si debitor expressè, vel tacitè iurauit Creditori se super pignore ob fructus perceptos & absumptos nullam molestiam exhibiturum, seu illud non repetiturū, donec pecunia ipsi soluta sit, juramento obligatur, ita sumitur ex hoc Cap. Ratio est, quia iuramentum quodlibet promissorium seruari debet ob diuini Numinis reuerentiam, si possit absque peccato.

Obijcies 1. *L. 1. C. De pignoratitia actione.* Ex pignore percepti fructus computantur in debitum, & si sint sufficientes ad totum debitum, soluitur actio & redditur pignus. Si itaque cōtra debitorem seu mutuatarium post sortem integrè ex fructibus perceptam nulla actio competit, sequitur quod nulla eidem insit obligatio, quoniam actio & obligatio correlata sunt.

Obijcies 2. *Compensatio species solutionis est. l. Si 20. 4. §. Soluisse. ff. de re iudicata. & l. 76. ff. De verborum significat. vbi dicitur dedisse etiam eum, intelligendum esse, qui compensauit. & docui l. 3. tr. 2. c. 9. n. 9.* Si ergo ex mutuo debeam tibi mille, tu autem ex fructibus pignoris mei tantundem lucratus es, compensatione facta soluisse censendus sum, & iuramento satisfecisse.

Ad primū resp. verū esse, quod compensatio ac veluti solutio quædam sortis ipso iure fiat, si ex pignore fructus percepti & absumpti sunt à Creditore, potest tamē debitor huic cōpensationis iuri renuntiare, promittens, quod pecuniā mutuò datā prius soluere velit, quàm fructuum perceptorū restitutionē seu compensationem exigit. Probabiliter tamen ait *Abbas hic. n. 3.* talem pactionē videri vsurariā, si enim onus pretio æstimabile imponatur ei, qui mutuū accepit v.g. vt

& ipse postea mutuum dare cogatur, usura comittitur, ut dixi *l. 3. tr. 4. c. 16. n. 3.* Hic autem onus, seu grauamen pretio æstimabile imponitur mutuuario, quãdo jam ipso iure liberatus à solutione, soluere cogitur, & postea expectare, donec sibi pro fructibus perceptis satisfaciatur.

Ad alterum *12.* Licet vera sit doctrina, & à plerisque recepta, cum, qui iurauit se debitum soluturum satisfaciatur, si compensatione legibus concessã utatur, eò quòd iuramentum circa materiam juris interpretandũ sit iuxta limites Iuris, uti docui *cis. tr. 3. c. 9. n. 2. & 6.* tamen in casu huius Capituli renuntiãuit huic suæ compensandi facultati, ut supra dixi, & *cit. n. 6. §. Neg. his obstat:*

4. Not. IV. Si creditor ex fructibus aliquid ultra sortem perecipiat, id ipsum restituere debet *l. 1. C. De pignoratitia actione.* Si verò superent debitum, ipsi fructus percepti reddantur, qui supersunt mota pignoratitia actione.

CAPITVLVM VIII.

Si verò.

PARAPHRASIS.

Titius Caium graui incusso metu compulsus ad renuntiandum sibi beneficium cum iuramento. Dubitatum postea fuit, uter eorum beneficium habere debeat. Respondit Alexander III. non esse tutum, ut aliquis agat contra iuramentum suum, nisi tale sit, quod vergat in salutis dispendium, id est, sine peccato seruari non possit, sed & Pontificem vereri aliquid agere, quo occasione præbeat iuramentum violandi, ne periurij auctor ipse videatur. Nihilominus ab Antecessoribus suis frequenter Clericis datam esse absolutionem, si per grauem metum beneficiis renuntiãrunt, & concessum ipsis, ut in resignatis beneficiis deinceps ministrarent, ut hac ratione iniquitas eorum coëscatur, qui viros Ecclesiasticos ad renuntiandum compellere audent &c.

SUMMARIUM.

1. Clericus resignans alteri beneficium cum iuramento, quòd nolit illud repetere, seruari illud debet; eius tamen relaxationem petere potest.
2. Iuramentum possessorium, quòd ex parte recipientis nullam habet turpitudinem, à solo Papa relaxari potest.
3. Si verò continet turpitudinem ex parte recipientis, relaxari illud potest ab Episcopo, vel quasi Episcopalem jurisdictionem habente.
4. In dubio presumpcio est pro iuramenti valore, manetque jus eius, cui iuratum est, exinde fundatum, donec de eo dolus aut vis iniusta probetur.
5. In dubio juris vel facti (modò absit præiudicium tertij) Episcopus declarare vel relaxare tale iuramentum potest.
6. Resoluitur questio, quisnam Episcopus iuramentum relaxare debeat, iurantis, an eius cui iuratur.
7. Discrimen inter promissionem iuratam vsurarium, & factam v. g. latroni ob metum iniustum.

NOT. vnicum. Si Clericus graui & iniusto metu adactus beneficium suum alteri resignet cum iuramento, quòd repetere illud nolit (sicuti glossa hic explicat, *vel de iuramenti.*) Seruare illud debet, nihilominus petere potest, ut à iuramento Ecclesiastica potestate absoluat. Prior pars probatur ex Reg. Can. *omne promissorium iuramentum seruari debet, si possit absque peccato, & dixi de hoc in cap. 2. De iis, quæ vi &c.*

Altera pars probatur; cum æquum non sit, ut aliquis ex iniquitate sua commodum ferat, id eò in odium incutientis metum iniustum, absolvendus est à iuramento, quòd vim passus est, & postea per actionem, quòd metus causa, aut ex Iudicis officio in integrum restituendus, perinde, ac si resignatio nulla antecessisset, ut hic apparet, & *in c. Ad audientiam. 4. de iis, quæ vi, metus &c.*

Hoc loco quaeritur, quis possit absolueret à iuramento, seu relaxare iuramentum promissorium homini præstitum?

Respon-